Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) __________________________
   (Name) ____________________________
2. (Signature) __________________________
   (Name) ____________________________

Roll No. | | | | | | | |

(In figures as per admission card)

Roll No.______________________________

(In words)

Test Booklet No.

D-3709

Time : **2 $^1/_2$** hours]

PAPER-III
GUJARATI

[Maximum Marks : **200**

Number of Pages in this Booklet : **32**

Number of Questions in this Booklet : **26**

Instructions for the Candidates

1. Write your roll number in the space provided on the top of this page.
2. Answer to short answer/essay type questions are to be given in the space provided below each question or after the questions in the Test Booklet itself.

   No Additional Sheets are to be used.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to you. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as below :
   (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal and do not accept an open booklet.
   (ii) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given.**
4. Read instructions given inside carefully.
5. One page is attached for Rough Work at the end of the booklet before the Evaluation Sheet.
6. If you write your name or put any mark on any part of the Answer Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, you will render yourself liable to disqualification.
7. You have to return the test booklet to the invigilators at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall.
8. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
9. **Use of any calculator or log table etc., is prohibited.**

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. पहले पृष्ठ के ऊपर नियत स्थान पर अपना रोल नम्बर लिखिए ।
2. लघु प्रश्न तथा निबंध प्रकार के प्रश्नों के उत्तर, प्रत्येक प्रश्न के नीचे या प्रश्नों के बाद में दिये हुए रिक्त स्थान पर ही लिखिये ।

   इसके लिए कोई अतिरिक्त कागज का उपयोग नहीं करना है ।
3. परीक्षा प्रारम्भ होने पर, प्रश्न-पुस्तिका आपको दे दी जायेगी । पहले पाँच मिनट आपको प्रश्न-पुस्तिका खोलने तथा उसकी निम्नलिखित जाँच के लिए दिये जायेंगे जिसकी जाँच आपको अवश्य करनी है :
   (i) प्रश्न-पुस्तिका खोलने के लिए उसके कवर पेज पर लगी कागज की सील को फाड़ लें । खुली हुई या बिना स्टीकर-सील की पुस्तिका स्वीकार न करें ।
   (ii) **कवर पृष्ठ पर छपे निर्देशानुसार प्रश्न-पुस्तिका के पृष्ठ तथा प्रश्नों की संख्या को अच्छी तरह चैक कर लें कि ये पूरे हैं । दोषपूर्ण पुस्तिका जिनमें पृष्ठ/प्रश्न कम हों या दुबारा आ गये हों या सीरियल में न हों अर्थात किसी भी प्रकार की त्रुटिपूर्ण पुस्तिका स्वीकार न करें तथा उसी समय उसे लौटाकर उसके स्थान पर दूसरी सही प्रश्न-पुस्तिका ले लें । इसके लिए आपको पाँच मिनट दिये जायेंगे । उसके बाद न तो आपकी प्रश्न-पुस्तिका वापस ली जायेगी और न ही आपको अतिरिक्त समय दिया जायेगा ।**
4. अन्दर दिये गये निर्देशों को ध्यानपूर्वक पढ़ें ।
5. उत्तर-पुस्तिका के अन्त में कच्चा काम (Rough Work) करने के लिए मूल्यांकन शीट से पहले एक पृष्ठ दिया हुआ है ।
6. यदि आप उत्तर-पुस्तिका पर अपना नाम या ऐसा कोई भी निशान जिससे आपकी पहचान हो सके, किसी भी भाग पर दर्शाते या अंकित करते हैं तो परीक्षा के लिये अयोग्य घोषित कर दिये जायेंगे ।
7. आपको परीक्षा समाप्त होने पर उत्तर-पुस्तिका निरीक्षक महोदय को लौटाना आवश्यक है और इसे परीक्षा समाप्ति के बाद अपने साथ परीक्षा भवन से बाहर न लेकर जायें ।
8. **केवल नीले/काले बाल प्वाईट पैन का ही इस्तेमाल करें ।**
9. **किसी भी प्रकार का संगणक (कैलकुलेटर) या लाग टेबल आदि का प्रयोग वर्जित है ।**

FOR OFFICE USE ONLY	
Marks Obtained	
Question Number	Marks Obtained
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	
24	
25	
26	

Total Marks Obtained (in words) ....

(in figures) ....

Signature & Name of the Coordinator ....

(Evaluation) Date ....

GUJARATI

ગુજરાતી

PAPER – III

પ્રશ્નપત્ર-III

Note : This paper is of **two hundred (200)** marks containing **four (4)** sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

નોંધ : આ પ્રશ્નપત્ર **બસો (200)** ગુણનું છે અને એમાં **ચાર (4)** વિભાગ છે. જે તે વિભાગમાં આપેલી સૂચનાઓ અનુસાર ઉમેદવારોએ ઉત્તરો આપવાના રહેશે.

SECTION – I
વિભાગ – I

Note : This section contains **five (5)** questions based on the following poetry. Each question should be answered in about **thirty (30)** words and carries **five (5)** marks. **(5 × 5 = 25 Marks)**

સૂચના : આ વિભાગમાં પૂછેલા **પાંચ (5)** પ્રશ્નોં નીચે આપેલા કાવ્ય પર આધારિત છે. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે **ત્રીસ (30)** શબ્દોમાં આપવો અને દરેક પ્રશ્નના ગુણ **પાંચ (5)** છે. **(5 × 5 = 25 ગુણ)**

આટલે દૂરથી
મને મૃત્યુનાં પાંસળાં બરાબર જણાય છે,
કદાચ પાસે જઇશ, તો એનું રૂપ બદલાઈ જશે
મૃત્યુ છે એક મોટું મોઝેઇક.
એના છીંડેછીંડામાં હજાર હજાર માણસો જડેલા છે.
પરંતુ દૂરથી એ આખા માણસ જેવું લાગે છે.
એની આંખોમાં બે ચાર કવિઓની છાતીના ભૂરા સૂરજ છે
અને આંગળાંમાં ચિત્રકારોની કડવી નજરોના ડાઘ છે.
એનું શરીર માણસનું છે
છતાં એને વૃક્ષ પણ કહી શકાય.
આદિ મનુષ્ય એને વાદળું પણ કહે.
એની ધોરી નસ કાપીએ તો ધખધખ કરતાં જીવડાં એમાંથી નીકળે.
એ જીવડાં અત્યારે શાપ પૂરો થવાને લીધે
ઇશ્વર બનવાની તૈયારીમાં છે.
એનું માંસ કોચીએ
તો કેળાના ગરની મીઠાશનું પોત માણવા મળે.
એના પેટમાં સ્ત્રીઓના હોઠની લોલુપતા છે,
સાથળમાં શેતાનનો અદ્‌ભુત મહેલ છે,
હાથમાં આકાશનો વ્યાપ છે,
પગમાં કાચંડાના રંગની ચંચળતા છે.
એની પીઠ પાણીની છે
અને મોં રાખનું છે.
અરેરે, મને તો બધું દેખાય છે.
આટલે દૂરથી પણ
મને મૃત્યુ સામે જ ઊભેલું જણાય છે,
આછરેલા પાણીના અરીસામાં
સાવ સામે ઊભું,
ટગર-ટગર તાકતું,

1. આ કાવ્યનું મુખ્ય સંવેદન કઇ સામગ્રીને આધારે અભિવ્યકત થયું છે તે સમજાવો.

2. આ કાવ્યનાં કલ્પનોની સાભિપ્રાયતા સમજાવો.

3. આ કાવ્યમાં અછાંદસ તત્ત્વનો વિનિયોગ કેવી રીતે થયો છે તે જણાવો.

4. આ કાવ્યમાં પ્રકટતી ચિત્રાત્મકતા.

5. પ્રસ્તુત કાવ્યને યોગ્ય શીર્ષક આપી એનું ઔચિત્ય સમજાવો.

SECTION – II / વિભાગ – II

Note : This section contains **fifteen (15)** questions, each to be answered in about **thirty (30)** words. Each question carries **five (5)** marks. **(15 × 5 = 75 Marks)**

નોંધ : આ વિભાગમાં **પાંચ-પાંચ** ગુણના **પંદર** (15) પ્રશ્નો છે. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે **ત્રીસ** (30) શબ્દોમાં અપેક્ષિત છે. દરેક પ્રશ્નનાં ગુણ **પાંચ** (5) છે. **(15 × 5 = 75 ગુણ)**

6. ભરતનાં રસસૂત્રની સમજ આપો.

7. ઉદાત્તતાનાં પાંચ સ્રોત જણાવો.

8. બ. ક. ઠાકોરનો અર્થપ્રધાન કવિતાનો વિભાવ સમજાવો.

9. પ્રતીકવાદ (સિમ્બોલિઝમ) વિશે નોંધ લખો.

10. 'મેઘદૂત'માં પ્રકૃતિ નિરૂપણ.

11. ‘હયવદન’માં પુરાકલ્પનનો વિનિયોગ.

12. ‘અમૃતા’માં નાયિકાનું આંતરવિશ્વ.

13. ‘ગોરા’ નવલકથાનો અંત

14. ‘છંદોલય’માં નગરસંવેદના.

15. 'પરિત્રાણ' નાટકમાં માતૃસંવેદના.

16. 'એગેમેમ્નોન'માં વિડંબના તત્ત્વ.

17. ‘ફાગુ’ કાવ્યની સ્વરૂપગત લાક્ષણિકતાઓ.

18. ગુજરાતી ભાષાના વિકાસ તબક્કાઓ જણાવો.

19. ચરોતરી બોલીની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો (કોઈ પાંચ).

20. તુલનાત્મક સાહિત્યમાં સાદૃશ્ય અને પ્રભાવનું મહત્ત્વ.

SECTION – III
વિભાગ – III

Note : This section contains **five (5)** questions from each of the electives/specialisations. The candidate has to choose only **one** elective/specialisation and answer all the **five** questions from it. Each question carries **twelve** (**12**) marks and is to be answered in about **two hundred** (**200**) words. **(5 × 12 = 60 Marks)**

સૂચના : આ વિભાગમાં **પાંચ** (**5**) પ્રશ્નો દરેક વિકલ્પમાં આપવામાં આવ્યા છે. વિદ્યાર્થીઓએ કોઈપણ એક વિકલ્પ પસંદ કરીને તેમાં પૂછવામાં આવેલા પાંચે પાંચ પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપવા. દરેક પ્રશ્નનાં ગુણ બાર (**12**) છે અને દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે **બસો** (**200**) શબ્દોમાં આપવો. **(5 × 12 = 60 ગુણ)**

વિકલ્પ-I

21. 'ગુજરાતી સાહિત્ય કોશ'ની ઉપકારકતા જણાવો.

22. ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ દ્વારા પ્રકાશિત ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગુજરાતી સાહિત્યના અન્ય ઇતિહાસોથી કઇ રીતે જુદો પડે છે.

23. અનંતરાય રાવળ કૃત 'મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય'માં ઇતિહાસ લેખન પદ્ધતિ.

24. મધ્યકાલીન ગુજરાતનાં સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના કવિઓ.

25. નાકરની આખ્યાન રીતિનો પરિચય આપો.

અથવા

વિકલ્પ-II

21. સંશોધન અને સ્વાધ્યાય વચ્ચેનો સંબંધ દર્શાવો.

22. જ્ઞાનીકવિ માંડણ.

23. ગુજરાતી ભાષાના ધ્વનિઘટકો.

24. ભાષાની પરિવર્તનશીલતા.

25. જગતનાં ભાષાકુળો.

અથવા

વિકલ્પ-III

21. 'લોકકથા'માં કથનરીતિનું વૈવિધ્ય.

22. તુલનાત્મક સાહિત્ય અને આંતર વિદ્યાકીય અભિગમ.

23. અભિનવના રસવિચારની વિશેષતા.

24. ક્ષેમેન્દ્રનો ઔચિત્યવાદ.

25. તુલનાત્મક સાહિત્ય અને વિશ્વ સાહિત્ય.

અથવા

વિકલ્પ-IV

21. આધુનિકતા અને પરંપરા.

22. સુરેશ જોશીના નિબંધોમાં કલ્પન શ્રેણીઓ.

23. આત્મચરિત્ર અને જીવનચરિત્ર વચ્ચેનાં સામ્ય-ભેદ.

24. કળામાધ્યમો વિશે લેસિંગ.

25. 'સરસ્વતીચંદ્ર' નવલકથામાં ભારતીયતા.

અથવા

વિકલ્પ-V

21. 'દર્શક'ના કથા સાહિત્યનાં વૃદ્ધ પાત્રો.

22. આધુનિકતાવાદ અને ગુજરાતી નવલકથા.

23. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય સંશોધનની સમસ્યાઓ.

24. ગુજરાતી નવલકથા ક્ષેત્રે લેખિકાઓનું પ્રદાન.

25. ગુજરાતી દલિત કથા સાહિત્યની ભૂમિકા.

SECTION – IV
વિભાગ – IV

Note : This section consists of **one** essay type question of **forty** (**40**) marks to be answered in about one thousand (**1000**) words on any one of the following topics.

(1 × 40 = 40 Marks)

નોંધ : આ વિભાગમાં (**40**) ગુણવાળો એક નિબંધ પ્રકારનો પ્રશ્ન છે. નીચે આપેલા કોઇપણ **એક** વિશે આશરે **એક હજાર** (**1000**) શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. **(1 × 40 = 40 ગુણ)**

26. અનુઆધુનિક ગુજરાતી સાહિત્યમાં ગ્રામચેતના.

અથવા

જયંતિ દલાલનું ગુજરાતી સાહિત્ય ક્ષેત્રે પ્રદાન.

અથવા

ભારતીય કાવ્ય શાસ્ત્રનાં મુખ્ય સંપ્રદાયો.